

WISŁA

MIESIĘCZNIK

GIEOGRAFICZNY i ETNOGRAFICZNY

WYDAWANY Z CZĘŚCIOWEJ ZAPOMOGI KASY POMOCY IM. MIANOWSKIEGO

POD REDAKCJĄ

ERAZMA MAJEWSKIEGO.

ROK 1903.

Tom XVII.

Z XII-ma tablicami i 36-ma rysunkami.

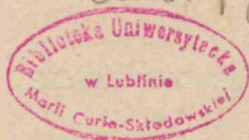
WARSZAWA.

Skład główny w księgarni Jana Fiszera. Nowy-Świat № 9.

Adres Redakcji: Złota 61.

1903.

Доволено Ценаурою.
Варшава, 9 Декабря 1903 года.

SPIS RZECZY

w tomie XVII „Wisły.“

	Str.
<i>Bugiel W., dr.</i> Podania ludowe z Poznańskiego	561
<i>Chudziński A, prof.</i> Brodnica w XVIII wieku. (Z rysunkami). 1,	173
<i>Dzierżyński Ignacy.</i> Mapa okolic, badanych pod względem [antropologicznym	590
<i>Grajnert Józef.</i> Notatki o wsi Topoli (powiat Łęczycki, gu- [bernia Kaliska).	650
<i>H. Ł.</i> Z dawnych zwyczajów szkolnych (ośla czapka i ozór). (Z ry- [sunkiem)	39
— Podania ludowe o pochodzeniu nazwy Odrzykonina. (Z ry- [sunkiem)	232
<i>Janowski Benon, dr.</i> O kształcie osad. (Z rysunkami)	521
<i>Jarecki Władysław.</i> Kilka notatek z powiatu Bielskiego	597
<i>Kibort J.</i> Gałs paskutinis. (Ostatnie chwile życia u Żmujdzinów)	573
<i>Krętek Franciszek, dr.</i> Na marginesie „Księgi przysłów“ S. Adal- [berga. 417,	711
<i>Lilientalowa Regina.</i> Pieśni ludowe żydowskie	581
<i>Łopaciński H.</i> Z puścizny naukowej po ś. p. Kazimierzu Stron- [czyńskim. (Z rysunkami)	349
<i>Majewski Erazm.</i> Pochodzenie maku (<i>Papaver somniferum L.</i>) [i jego nazwisk	41
— Mogiła „Królewska“ pod Seddinem	465
<i>Majewski E. i Jarecki W.</i> Bydło (<i>Pecus, Bos, Vacca, Vitulus</i>) [w mowie, pojęciach i praktykach ludu polskiego. 133,	313
<i>Milewska Jadwiga.</i> Sposoby zabawiania dzieci i ich zabawy [w Ciechanowskim	31
<i>Parczewska Melania.</i> Szopka w Kaliszu	476
<i>Piątkowska Ignacja.</i> Cztery bajki z okolic Sieradza	459
<i>Pracki W.</i> Piekut (zapomniana nazwa)	310
<i>Pszczółkowska Jadwiga.</i> Chrzest, zaślubiny i pogrzeb we wsi [Czajkowie (powiat Siedlecki)	302
<i>Ptaszycki Stanisław.</i> Powieść u nas przed laty trzystu. (No- [tatką bibliograficzna)	707

<i>Radliński Ignacy</i> . Apokryfy judaistyczno-chrześcijańskie. (Do- [kończenie.]	206
<i>Rumelówna Aleksandra</i> . Zabawy i gry w Masiach (powiat Bia- [łostocki.]	354
— Z mili kwadratowej obszaru nad rzeczką Kosówką.	688
<i>Rutkowski Leon</i> , dr. Obecna ludność powiatu Płońskiego [i okolicy	281
<i>Sadkowski Ignacy</i> . Lud okolic Kowala	360
— Szlachta drobna w powiatach Płońskim i Płockim	669
<i>S-ki Kazimierz</i> . O kościółku na Borowinie. (Z rysunkami.)	594
<i>St. W., ks.</i> Krótka wiadomość o kościele w Wojciechowie. (Z ry- [sunkiem.]	388
— Notatka o wieży w Wojciechowie. (Z rysunkiem.)	389
<i>Stęcka Marja</i> . Jeszcze słów kilka o wzorach hafciarstwa ludo- [wego. (Z rysunkami. Patrz sprostowanie omyłki druku [na str. 264.)	85
<i>Stołyhwo K.</i> Czaszka z Raginian	463
<i>Stronczyński Kazimierz</i> . Posąg klęczącego pielgrzyma pod Ły- [są Gorą.	352
<i>Szukiewicz Wandalin</i> . Wierzenia i praktyki ludowe (zabobo- [ny, przesady, wróżby i t. d.), zebrane w gub. Wileńskiej 265 i 432	432
— Krzyże zdobne w gubernji Wileńskiej. (Z rysunkami.)	699
<i>Wawrzeniecki Marjan</i> . Zabytki budownictwa drewnianego. (Z rysunkami.)	201, 356
— Budownictwo i zdobnictwo ludowe. (Z rysunkami.)	695
<i>Witowt</i> . Baśni z Kujaw Borowych.	71, 445
— Dwie pieśni do deszczu (ze wsi Ostrówki, pow. Radzyńskiego.)	88
— Baśni z powiatu Radzyńskiego.	547, 721

Nekrologja.

Jan Karłowicz. (Z portretem.) Przez E. Majewskiego i M. Mas- soniusa.	401
--	-----

POSZUKIWANIA.

I. Lecznictwo ludowe. Przyczynki: <i>M. R. Witanowskiego</i> , [<i>Stefanji Bittner, K. Stołyhwy, Marjana Wawrzeniec-</i> [<i>kiego, St. Sawickiej</i>]	88, 607
IV. Chata. Przyczynki: <i>M. R. Witanowskiego, Marjana Wa-</i> [<i>wrzenieckiego, Witowta, A. Brydzińskiego</i>]	90, 483, 608
V. Przysłowia. Przyczynki: <i>M. R. Witanowskiego</i>	91
VII. Pojęcia i zwyczaje prawne. Przyczynki <i>M. R. Wita-</i> [<i>nowskiego i Józefu Nakoniecznego</i>]	92, 724
IX. Pojęcia ludu o przyrodzie. Przyczynek <i>St. Saw.</i>	608
XIV. Pisanki. Przyczynki: <i>M. R. Witanowskiego, Lubwika</i> [<i>Młynka</i>]	92
XVIII. Sobótka. Przyczynki: <i>H. J., R. Oczykowskiego</i>	94, 748

- XIX. Jak sobie lud wyobraża istoty świata nadprzyrodzone-
[go. Przyczynki: *Ignacji Piątkowskiej, Stanisławy Dą-*
[*browskiej.* 94
XX. Szwedzi, Tatarzy, Turcy. Przyczynek *A. Rumelówny.* 748

KRYTYKA I BIBLIOGRAFJA.

Przegląd książek.

Affaldsdynger fra stenalderen i Danmark. (<i>Sar.</i>)	380
Bissing F. D. Les origines de l'Egypte. (Dr. L. Laloy).	502
Bugiel V. La démonologie du peuple polonais. Przez Z. Dębickiego.	106
— Mickiewicz et la littérature populaire. (Jak wyżej.)	107
„County Folk-Lore,” tom II. (Z. A. K.)	617
Deniker J. Les races et les peuples de la terre. (Otto Ammon.)	502
Haeckel Ernest. Stan dzisiejszy naszych wiadomości o początku czło- wieka. (mm.)	612
Kawczyński M. Apulejusza Amor i Psyche. (W. Klinger.)	370
Kean A. H. Man past and present. (Dr. Buschan.)	498
Kon F. J. Rys historyczny Muzeum Minusińskiego w okresie 25-letnim (1877—1902 r.). (J. F. Gajsler)	248
Księga pamiątkowa wystaw lubelskich. (hł.)	369
Leger Louis. La mythologie slave Przez A. Brücknera.	108
Lenz Rudolf. Ueber den Ursprung und die Entwicklung der Sprache. Die neueren Sprachen. (Dr. Lehmann-Nitsche.)	613
Leski Józef. Glina i wyroby z niej. (H. Ł.)	240
Letourneau Ch. La femme en Papouasie et en Afrique. (Dr. L. Laloy.)	611
— La condition de la femme dans les divorses races et civilisations.	752
Luschan Feliks, von. Fremder Einfluss in Afrika. (Dr. Buschan.)	500
Mąkowski Czesław. W sprawie pochodzenia wyrazów gnejs i kwarc. Przez Erazma Majewskiego.	104
Michelis (de) Enrico. L'origine degli Indo-Europei.	758
Niederle Lubor, dr. Narodopisná mapa uherských Slováků na zákla- dě sčítani lidu z roku 1900 (M—s.)	749
— Kolik bylo Slovanů koncem roku 1900? (m. m.)	750
Pineau Léon. Les vieux chants populaires scandinaves. (C. F. L.)	609
Pułaski Fr. Pierwsza międzynarodowa wystawa strojów w Petersburgu. Katalog polskiego oddziału historycznego. (H. Ł.)	496
Radliński Ignacy. Przeszłość w terażniejszości. Przez Zdzisława Dębickiego	237
Report on the census of Porto-Rico, 1890. (Z. A. K.)	380
S. O. Kościół i klasztor po-dominikański w Lublinie. Przez H. Ł.	106
— Cmentarz parafjalny rzymsko-katolicki w Lublinie (H. Ł.)	242
Saxen Ralf. Dawność ludności szwedzkiej w Finlandji w świetle na- zwisk topograficznych, Przez M. D.	118

VIII

Schrader Otto. Reallexicon der indogermanischen Altertumskunde. Przez A. Brücknera.	110
Setälä E. N. Nar kommo Svenskarna till Finland? Przez A. Hackmanna.	115
Smoleński Władysław. Pisma historyczne. 3 tomy. (M. R. Wit- nowski.)	493
Świeykowski Emmanuel. Monografia Dukli. Przez H. Ł.	97
Věstník slovanské filologie a starožitnosti. Recznik I, 1901.	378
Vogt Fryderyk. Die schlesischen Weihnachtsspiele. Przez d-ra W. Bugiela.	118
Wiklund K. B. När kommo Svenskarna till Finland? (Almgren.).	501
Wilser, Dr. Die Rundköpfe in Europa. (Erazm Majewski).	243
— Germanen und Slaven. (J. B.).	379
Woltmann L. Politische Anthropologie. Eine Untersuchung über den Einfluss der Descendenztheorie auf die Lehre von der politischen Entwicklung der Völker. (Dr. Oskar Hovorka).	754
Word's (the) Parliament of Religions and the Religious Parliament Exten- sion. (Z. A. K.)	757
Zaborowski M. La souche blonde de l'Europe. (Dr. Buschan) ,	499
Znad brzegów Narwi. Jednodniówka. (H. Ł.)	742

Przegląd czasopism.

„Folk-Lore,“ tomy XII i XIII. Przez Z. A. K.	121, 384, 505
„Gazeta Świąteczna“ z lat 1889—1900. (St. Sawicka.).	249
„Gazeta Kaliska“ z r. 1902 (M. R. Witnowski).	508
„Tydzień“ (piotrkowski) z r. 1902. (Tenże).	509
„Zorza“ z r. 1902. (St. Saw.).	618

Drobne artykuły.

Z wystawy Tow. Zachęty Sztuk Pięknych. Przez H. Ł.	124
Odezwy i polemika	128, 262, 386, 397, 647
Sprostowanie omyłek druku.	129, 264, 397, 518
Z powodu bilansu naszej pracy umysłowej.	257
Odpowiedzi od redakcji	398, 518
Bordier A., dr. Spostrzeżenia o rysunku u zwyrodniałych, pierwotnych i dzieci.	487
34-ty Zjazd Niemieckiego Towarzystwa Antropologicznego.	620
Przeżytek w garncarstwie. (Z rysunkami).	625
W sprawie mapy etnograficznej.	629
Etnografja w „Słowniku Geograficznym“.	631
Kilka słów od redakcji.	761

Drobna zgi ludoznawcze przez H. Ł., J. K., Wł. Koźmiana, J. A.,
Witowta, Jana Brandta, R. Oczykowskiego, A. F., Aleksandry Sad-
kowskiej, Z. Bitnera, A. Brydzińskiego. Str. 125, 252, 390, 510, 613, 759

Różne wiadomości: str. 126, 254, 394, 514, 645, 760.

Biblijografja: str. 128, 399, 765.

Rysunki.

Typy ludowe i sceny z życia. Typy łowickie—tabl. I (na czele zeszytu I), str. 39; tabl. II (na czele zesz. III), str. 570—572.

Budownictwo, sztuki plastyczne, hafty, ozdoby, godła: str. 8, 15—18, 20, 21, 23, 91; 201—205; 233, 235, 261, tabl. III (na cz. zesz. III), str. 312, 351, 356—359, 388, 389, 484; 4 tablice na cz. zesz. V; str. 573, 609, 626, 627; tabl. V—VIII (na cz. zesz. VI) 694—698.

Mapy, plany sytuacyjne: str. 4, 14, 22, 86, 87.

Różne: portret na czele zesz. IV, str. 491, 492, 532, 534 — 536, 539, 540, 542, 543,

SOMMAIRE

du volume XVII de la revue géographique et ethnographique „Wisła“ (la Vistule). Année 1903.

Bugiel V., dr. Légendes populaires de Posnanie.	561
Chudziński A., prof. Brodnica en XVIII siècle. (Avec gravures)	1, 173
Dzierżyński Ignace. Carte des contrées recherchées à l'égard de l'anthropologie	590
Grajnert Joseph. Notices sur le village Topola (district de Łęczycza).	649
H. L. Sur les anciens moeurs écolières („casquette d'âne“ et „langue.“	39
— Légendes populaires sur l'origine du nom „Odrzykoń“.	232
Janowski Beno, dr. Sur la forme des villages.	521
Jarecki Ladislas. Notices du district de Bielsk.	597
Kibort J. Les derniers moments de la vie des Samogitiens.	673
Krčėk François, dr. Suppléments au „Livre des proverbes“ de S. Adalberg.	417, 711
Liliental Régine. Chansons populaires de Juifs.	581
Lopaciński H. L'héritage scientifique du défunt Casimir Stronczyński	349
Majewski Erasme. L'origines du pavot et de ses noms.	41
— „Tombeau Royal“ aux environs de Seddin.	465
— et Jarecki W. La bétail (Pecus, Bos, Vacca, Vitulus) dans la langue, dans les idées et dans les pratiques du peuple polonais.	133, 313
Milewska Hédvige. Les moyens d'amuser les enfants dans les environs de Ciechanów.	31
Parczewska Mélanie. Fantoche („szopka“) de Kalisz.	476
Piątkowska Ignacie. Quatre contes des environs de Sieradz.	450
Pracki W. Piekut (Teleopax gallinago et gallinula), un nom oublié.	310
Pszczółkowska Hédvige. Les baptêmes l'epousailles et l'enterrement au village de Czajków (district de Siedlce)	302
Ptaszycki Stanislas. Le roman polonais avant trois siècles.	707
Radliński Ignace. Les apocryphes judaïco-chrétiens. (Fin).	206

Rumel Alexandrine. Jeu des enfants à Masie (district de Białystok).	354
— Notices ethnographiques de la paroisse de Trzcianne.	688
Rutkowski Léon, dr. La population présente du district de Płońsk et d'environs.	281
Sadkowski Ignace. Les habitants des environs de Kowal.	360
— La „petite noblesse“ des districts de Płońsk et de Plock.	669
S-ki Casimir. Sur l'église à Borowina.	594
St. W., Petite remarque sur l'église à Wojciechów.	388
— Notice sur une tour à Wojciechów.	389
Stecka Marie. Quelques mots sur les modèles des broderies du peupl. (Vue errata, page 264.)	85
Stolyhwo C. Une crâne de Raginiany.	463
Stronczyński Casimir. La statue d'un pèlerin agé-nouillé près Lysa Góra.	352
Szukiwicz Vandalin. Les croyances et les coutumes de peuple au gouvernement de Wilno.	265 et 432
— Les croix ornementées au gouvernement de Wilno. (Avec 4 tables.)	699
Wawrzeniecki Marie. Les fragments des constructions en bois.	201 et 356
— L'architecture et l'ornementation populaire. (Avec des-sins.)	695
Witowt. Fables du environs de Kujawy Borowe.	71 et 445
— Deux chansons du Ostrówki	88
— Fables du district de Radzyń.	547 et 721

Nécrologie.

Feu Jean Karłowicz (avec portrait). Par E. Majewski et M. Massonius.	401
--	-----

Recherches et enquêtes.

I. Médecine populaire.	88, 607
IV. La chaumière polonaise.	90, 483, 608
V. Proverbes.	91
VII. Les usages et idées juridiques du peuple.	92, 724
IX. Idées du peuple sur la nature.	608
XIV. Les oeufs peints.	92
XVIII. La veille de la Saint-Jean.	94, 748
XIX. Comment notre peuple se figure-t-il les êtres surnatu- rels?	94
XX. Les Suédois, les Tartars et les Turcs dans la tradition populaire.	748

Comptes-rendus et critique.

Revue des livres. Pages 97, 233, 369, 493, 609, 749.

Revue des périodiques. Pages 120, 249, 384, 505, 618.

L'ethnographie au „Dictionnaire géographique du pays polonaises.“
Page 631.

Notices ethnographiques.

Pages 125, 252, 390, 510, 613, 759.

Variétés.

Pages 126, 254, 261, 394, 514, 645, 760.

Bibliographie.

Pages 128, 399, 765.
